

Prima stagiune a Filarmonicii de Stat din Cluj

La Cluj, stagiunea trecută (1955-56), a început, de fapt, în decembrie. A fost o perioadă de activitate mai scurtă — mai ales fiind vorba de o instituție începătoare — care totuși ne dă posibilitatea a trage anumite concluzii din analiza muncii în această etapă. Lunar s-au executat două concerte, dirijate de maestrul Antonin Ciolan, Gheorghe Vintilă, Mircea Popa, Wilhelm Demian și Anatol Chisadji. Accentul, în cadrul concertelor simfonice, s-a pus pe simfonii și concerte instrumentale; au fost însă executate și lucrări din alte genuri (rapsodii, uverturi, suite, poeme simfonice, tablouri, etc.). La întocmirea programelor s-a ținut seama de aniversările ivite. S-au prezentat lucrări de Enescu, Mozart, Bartók, în cadrul concertelor festive, executându-se din lucrările mai valoroase ale compozitorilor: Simfonia Jupiter, Mica serenadă în sol, Concertul pentru pian și orchestră în mi bemol de Mozart; Tablouri maghiare, Rapsodie pentru vioară și orchestră, Concertul pentru pian nr. 3 și 2 dansuri românești de Bartók; prima rapsodie, Suita nr. 1 și Simfonia nr. 1 de Enescu.

S-a pus un accent puternic pe prezentarea creației românești (Andricu, Vancea, Bughici, Klepper, S. Toduța, I. Mureșianu și T. Jarda). În ciclul concertelor s-au prezentat lucrările compozitorilor ruși și sovietici (Glinka, Ceaicovski, Rahmaninov, Hacıaturian). Pe lângă aniversările (Liszt, Schumann, Weber) în mod deosebit a fost prezentată creația lui Beethoven (trei simfonii, două concerte).

Activitatea a fost completată cu muzică de cameră, recitaluri, concerte de muzică veche, lieduri. Într-o măsură oarecare și aici s-a ținut cont de aniversări (recital Liszt, Mozart, Schuman). Pe de altă parte s-a văzut o tendință justă de valorificare a comorilor seculare în cadrul concertelor de muzică veche.

Aproape de fiecare dată, în cadrul concertelor simfonice s-a prezentat cite un concert pentru instrument solo și orchestră. În stagiunea aceasta am avut ocazia să ascultăm o serie de interpreți din străinătate (Regina Smedzianka, Antal István) și din Capitală (Silvia Șerbescu, Gaby Grubea, Mîndru Katz, Radu Aldulescu, Ștefan Gheorghiu, și alții).

Dintre artiștii din Cluj au dat concursul Filarmonicii, Gheorghe Halmoș, Dumitru Pop, Kurt Mild, Silvia Soțischii, Balogh Ferenc, Zsurka Péter, George Iarosevici.

Trebuie relevată tendința Filarmonicii de a activa cât mai mult tinerii artiști soliști în cadrul diferitelor concerte (Ruha István, Lengyel Xenia, Ion Piso, Lucia Hangănuț, Lucia Stănescu, Erce Gyöngyvér, Paul Klein), tinărul cvartet al Conservatorului „G. Dima” (Lori István — Barbu Lorin — Zoicaș Vasile —

Sladek Robert), precum și promovarea tinerilor profesori de la școala medie de muzică (Bunzl Anamaria, Dobolyi Gábor, Philipp Judita, Koszta-Rab László).

Dacă este vorba de legătura ce o are Filarmonica cu diferitele instituții, trebuie să amintim cea cu conservatorul „G. Dima”, prin profesorii care au luat parte benevol la unele concerte, cu școala medie de muzică și cele două opere. În special trebuie relevate concertele date în cadrul planului de muncă al Societății pentru Răspîndirea Științei și Culturii. Nivelul acestor concerte n-a rămas cu nimic mai jos decît al celorlalte. Tot aici trebuie să amintim inițiativa frumoasă a conducerii, de a prezenta activitatea unor compozitori de valoare națională și mondială în cadrul unor conferințe urmate de audiții sau exemplificări la pian, în cele mai multe rînduri folosindu-se ajutorul dat de corpul didactic al Conservatorului „G. Dima” (Gh. Merișescu despre Enescu, Szegedi Ernő despre Bartók, Lakatos Șt. despre Beethoven, E. Junger despre Schumann, Forró L. despre Ceaicovski).

De asemenea a fost o inițiativă bine venită introducerea concertelor educative (de fapt, ultima repetiție, cu prezentarea programului pentru muncitori și studenți). Aceste concerte, pe viitor, vor putea primi o importanță mai mare și vor avea un rol cu atît mai semnificativ în educarea publicului.

Popularizarea concertelor s-a făcut prin afișe întocmite cu gust, simplu și artistic. Conducerea Filarmonicii în mai multe cazuri a găsit posibilitatea de a redacta caiete-program, prezentînd pe scurt viața și activitatea compozitorilor respectivi. Sînt de subliniat caietele festive despre Mozart, Bartók, Enescu, primul aproape un studiu (16 p.); caietele despre Enescu și Bartók, pe lângă prezentarea compozitorilor și compozițiilor, conțin fotografii, fotocopii de documente din viața acestor mari genii. (toate aceste 3 caiete au fost scrise de Gh. Merișescu) Caietele-program (cu excepția celui despre Mozart) au fost tipărite în două limbi: romină și maghiară.

Parcînd pe scurt activitatea Filarmonicii, se poate constata că, deși este vorba de un ansamblu nou înființat, rezultatele sînt frumoase. Faptul că instrumentiștii fac, în mare parte, serviciu și la operă, într-o măsură oarecare a ajutat ca ansamblul să ajungă la omogenitate. Acest fapt prezintă însă și o lacună, mulți din orchestranții nu pot da randamentul „calitativ” ce se cere, ei fiind oboșiți; se pune problema împrăștiării ansamblului. Această problemă se va rezolva în anii următori, prin noile talente, care vor fi absolvit studiile muzicale. Se va putea rezolva cu atît mai mult, cu cît există o legătură permanentă, mai ales cu instituțiile din localitate și alte centre muzicale.

BENKÓ ANDRE

Muzica (Buc). 1956. 9-12. 39.